

# HRVATSKI LIST

izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST izlazi u nakladnoj tiskari J. KRMPTIĆ u Puli t. r. C. Custosa 1. Uredništvo: Sisačka ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSEF HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Cak. rač. aus. post. št. 26.796.

Broj 1088

U Puli, ponedjeljak 22. srpnja 1918.

IV.

## U narod!

Primorske Novine donose: Nedaleko talinog gradića Poreča, u zapadnoj Istri, leži Nova-podopćina dosta zanemarena, ali prilično plodna. I ako je napućena čiste hrvatskim življem da je u njoj preko 100 školske djece hrvatske, o osnutku hrvatske pučke škole u toj mjestu, nije htjela vlada ni da čuje. Zato pak se kotarsko poglavarstvo u Poreču nije nikada oparilo globom one „neposlušne“ Hrvate, bi se ustručavali šaljati djecu u školu odnana.

Kad se god. 1910. uvjerilo, da su sve molbe očinu, provinciju i na vladu uzaludne, obratilo Družbu sv. Ćirila i Metoda, ne bi li ona na Družbu otvorila hrvatsku školu u Novojv. inače propade hrvatstvo Novevasi zanavijek. Družba sv. Ćirila i Metoda, iako preopterećena sličnim brigama, udovoljila je najpripravnije nekolicine novovaških Hrvata. I smjesta budu sobe u kući tamošnjega rodoljuba g. Matača adaptirane za školske prostorije, klupe nane i učitelj imenovan.

Kad su za to doznali zavedeni naši ljudi, ose da i onako pospanu našu braću straše — ko prema primljenim instrukcijama — kako će oni, koji budu šaljali djecu u Družbinu školu, od državne uprave priganjani i kažnjeni, kako obina škola ne vrijedi ništa, kako je Družba u pdbi, da Istru proda Hrvatskoj, gdje se crkava gladi, gdje žive divljaci i gdje se mora da na u kokoš plaća porez od dviju krune na godinu, i t. d. A da ta hajka dobije i službenu sankprimi g. Vlačić dne 13. IX. 1910., dakle dva pred otvorenjem škole, ovakav dopis od kotarskoga poglavarstva u Poreču: „Otvorenje zbine škole u Novojvasi se uredovno zabranjuje, školska prostorija podnipošto ne odgovara, vlastenim propisima“.

No, naš narod u Novojvasi nije sustao. On mislio ovako: Država je dužna da se skrbi za rni napredak svakoga podaničkog naroda, gim riječima to znači: država je dužna da sva-narodu poda uvjete, kako bi u školama mate-ke riječi mogao da ispliva iz tame analfabetizma. na škola ne samo što ne daje prilike hrvatskoj i da se uče u materinjoj riječi, već obratno, u-inoj se školi od naše djece koju izdajice vlasti-naroda. Pa kao što nas nijedna vlast na svijetu može da prisili, da svoju djecu šalje u škole, na je svrha odnarođjvanje naše djece i slijanje u mladim srcima protiv vlastitog krvi, isto nam nijedna vlast na svijetu ne može da za-podizati kulturne institucije, košto je škola Ćirila i Metoda, ni šaljati svoje djece u takove vlastitim trudom i novcem podignute kulturne de, osobito dok država u tom pogledu ne vrši e dužnosti.

I što se zbude? U nedjelju dne 14. IX. 1910. pe neki naši djaci do stotinu osvijestjenih teliraca, koji o podne pod hrvatskim troboj-ima i uz pjevanje narodnih pjesama krenu u uvaa, da tamo učestvuju javnoj protestnoj skup-koja se imala da improvizuje. U Novojvasi aka ih mnoštvo naroda i tu se za općeg odu-jenja održa oštra prosvjedna skupština, na kojoj Ružić, Mogorović i novoimenovani učitelj Anzu-č pozvali narod, neka svoju djecu listom pošlje družbinu školu.

Nakon skupštine podje trojica naših mladića sela do sela, od kuće do kuće. Pred svakom kućom pjevale narodne pjesme i od svakog se eg seljaka tražila prisega, da će narednoga dana dati svoju djecu u Družbinu, a nipošto u Leginu u. Kamo je to kolo došlo, svagdje je bilo ševljeno primljeno; svi su seljaci suznih očiju izali što se od njih tražilo, i onda se sami prikliučili i s njime pošli dalje, da kucaju na dntim vratima ostalih krajana. Tako se to radilo 2 sata iza ponoći, kad se veličajni narodni or u Pribetićima za bajne mjesečine razišao, djen u vjeri, da je pravedna i odlučna volja oda jača od svake sile, koja se temelji na ne-vdi i bespravljui.

Posljedica? Ujutro dne 15. IX. 1910., i ako je ponedjeljak, slavio se u Novojvasi pravi narodni gdan. Ne samo roditelji, već i stari djedovi i e i ostali rođjaci dodjše u Novuvas, da pri-uvuju svečanom upisu djece u narodnu školu. to se još pred osam dana računalo sa koje esetero školske djece, upisalo se njih 105 toga a u Družbinu školu, dok je škola odnarođj-ja ostala prazna. Moralni uspjeh bio je tako silan i narodna a tako odlučna, da je c. k. kotarsko poglavarstvo

u Poreču držalo za najzgodnije, ako ni ne pisne. A tako se i zbude.

Danas je Novavas jedna od najosveštenijih naših općina u Istri. Eto, ovo je novi dokaz, kako je naš narod disciplinovan i zlatan. Treba mu se samo približati.

## RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 21. (D. u.) Službeno se javlja: Na sedlu Zugna bijahu neprijateljske nasrtajne čete paljbom i djelomično u boju ručnim granatama protjerane. Kod Asiaga slomiše se engleske navale. Bojevi u Albaniji protežu se polagano na cijeli odsječak između gornje doline Devoll i mora. — Poglavic generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 21. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Poslije žestokih bojeva artiljerije na Ancrl slijediše između Beaumonta i Hamela engleske navale pješadije, koje bijahu odbijene uz velike gubitke za neprijatelja. Isto tako ne uspješe na veče napadati Engleza istočno i jugoistočno od Hebuterne. Bojna djelatnost, koja je kroz dan bila umjerena oživl opet na veče. — Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Sjeverno od Aisne povede neprijatelj mjesne napadae između Novvrona i Fontenoya, koje odbismo u protunapadaju. Između Aisne i Marne pokušaju jučer neprijatelj, uloženjem novih divizija, da izvođi odluku bitke. Neprijatelj bi odbijen. Utrpi velikih gubitaka. Pomoćni narodi Francuza, Algirci, Marokanci i senegalski crnci nosili su u žariština glavni teret boja. Senegalski bataljuni, koji bijahu francuskim divizijama dodijeljeni kao prednje žrtve pri navalama provajljivahu iza oklopljenih vozova bijelih Francuza. Amerikanci, i crni Američani, Englezi i Talijani borili se među Francuzima. Poslije dvaju teških dana borbe dodje jučer napadajna snaga naših četa u protunapadajima potpunoma do vrijednosti. Prilagodiš se napadajnom postupku protivnika, koji se osnivao, određivši se topovske pripreme, na ulaganju mnoštva oklopljenih vozova, što je ispočetka iznenadilo. Jučerašnji dan bitke, priključuje se velikim uspješima bitaka svojim pobjedama vodstva i četa i svojim pobjedonosnim svršetcima. Na visočinama jugozapadno od Solssonsa slomiše se neprijateljske navale, koje poslije veoma jake bubnjarske paljbe bijahu upravljene protiv grada. Pod vodstvom oklopljenih vozova navalu njemačka pješadija do sedam puta na cestu Solssons—Chateau-Thierry, sjeverno od Oursqa. Sjeverozapadno od Hartenna slomi se neprijateljski napadaj ponajviše već pred našim linijama. Jugoistočno od Hartenna bacismo navaljujućeg neprijatelja u protunapadaju natrag. Njegova tu u gustim čoporima bježeća pješadija bi od uništavajuće vatre naše artiljerije, pješadije i strojnih pušaka djelatno zahvaćena i sastrjeljena. I južno od Oursqa slomi naš protunapadaj neprijateljsku navalu. Sjeverozapadno od Chateau-Thierry/ održaše se i jučer protiv višestrukih navalama Američana pukovnije, koje bijahu u zadnjim tjednima ponovno uzalud napadnute. Američanin pretrpi tu osobito visokih gubitaka. U noći povukosmo, nesmetani od neprijatelja, obranu na područje sjeverno i sjeveroistočno od Chateau-Thierry. Na južnoj obali Marne izveo je neprijatelj protiv naših prošle noći izpraženih položaja jučer prije podne iza četirisatne artiljerijske priprave pod gustom paljbom i s mnogobrojnim oklopljenim vozovima jedinstvene napadaje, koji u praznim položajima ishlapiše. Naša sa sjeverne obale djelomično uzbočno vodjena artiljerijska paljba nanese neprijatelju gubitaka. I jugoistočno od Reimsa uočio je neprijatelj jake sije za navalu protiv položajima, koje smo mu otekl između Marne i sjeverno od Ardre. Englezi su pritekli ovdje na pomoć Talijancima i Francuzima. U našoj vatri i o našim protunavalama skržiše se uz teške gubitke po neprijatelja. Bojni su ljetaci zasegli usbitke po neprijatelja. Bojni su ljetaci zasegli usbitke po neprijatelja. Bojni su ljetaci zasegli usbitke po neprijatelja.

Rat.

Francuski izvještaj od 19. srpnja na veče: (zakasnilo.) Jučer između Marne i Aisne započeta

bitka nastavila se danas sav dan skrajnom žestinom. Neprijatelj je na čitavoj fronti uložio jake pričuve te je kušao zaustaviti naše napredovanje. Unatoč njegovim naporima nastavili smo naše uspješno prodiranje na većem dijelu fronte. Na lijevom krilu održali smo se na visoravni jugozapadno od Soissons i Chaduna. U središtu prekoračili smo liniju Vaux-Castille-Villers-Helon-Noroy-sur-Oursq na trim točkama. Na desnom smo krilu osvojili iza žestokog boja zaravanak sjeverozapadno od Bonnesa i uzvisinu sjeverno od Chourchampa te smo prodrli prek. Torcy. Broj do sada dopremljenih zarobljenika nadilazi 17.000 momaka, među kojima 2. pukovnika sa čitavim stožerom i preko 360 topova, između kojma također jedna baterija od 21 centimetra.

Francuski izvještaj od 20. srpnja popodne: Jučer na veče i tečajem noći nastavile su francuske i američanske čete napredovanje na najvećem dijelu fronte između Marne i Aisne. Francuzi su doprli do Vierzya, prekoračili su šumu Maulny, istočno od Villers-Helona te su osvojili Neuilly-St. Front i Lley-Clignon. Južno od Marne porazile su naše čete Nijemce između Fossoy i Oeuillya te su si stekle ozemlja u smjeru na Marnu.

Francuski izvještaj od 20. srpnja na veče: Rezultati naše pobjedničke ofenzive nijesu izostali. Nijemci, koji su na svojem desnom krilu južno od Marne bili oštro napadnuti, bili su prisiljeni, da se povlače preko rijeke. Mi smo zaposjeli čitavi južni brijeg Marne. Između Aisne i Marne napredovale su francusko-američanske čete dalje te su bacile neprijatelja natrag, koji se žilavo brani. Mi smo doprli do Ploisya i Parcy te Tignya te smo uznapredovali preko linije St. Remy-Blanzy-Rozet-St. Albin. Dalje na jug drže naše čete liniju Prlez sjeverno od Courchamps. Između Marne i Reimsa su ju tečaju žestoki bojevi. Između Marne i Reimsa sukobio se nas mogući napadaj sa jakim silama neprijatelja. Unatoč ljutom otporu neprijatelja stekli smo ozemlja u šumi Courtona i u dolini Ardre kod St. Euphrasia. Broj zarobljenika, dopremljenih od 18. srpnja, nadilazi 20.000. Preko 400 topova palo je u naše ruke.

Belgijski izvještaj od 19. srpnja: Naše je topništvo podržavalo mnogostruku smetajuću paljbu na sveze neprijatelja između šume Houthouister i Stadena. Bojevi s bombama protiv Dixmuidenu i sukobi ophodnja istočno od Neuporta. Neprijateljsko izvidničko odijeljenje, koje je kušalo oteti nam jednu postojanku, bilo je suzbijeno.

Izvještaj istočne armije od 18. srpnja: Okršaji ophodnja na Strumi. Kod ovih su grčke čete zarobile nekoliko Bugara. Na obim stranama Strume topnički bojevi, kao što u predjelu Doirana i zapadno od Vardara. U Albaniji uredili smo si osvojeno područje za obranu.

Sin Rooseveltov pao. Berlin, 21. (D. u.) Wolffov ured javlja: Naš izvjestitelj u velikom glavnom stanu javlja: Prilikom pokušaja neke američke ljetalačke skupine, prodrjeti kroz naš zračni zapor preko Marne, našao je i Quentin Roosevelt mladog ljetaka bijahu od njemačkih ljetaka u Chambery, gdje se on sa strojem srušio na zemlju, sahranjeni s vojničkim počastima.

\* Seidlerova sudbina. Iz Beča javljaju praškom „Venkovu“: Političkim debatama u zbornici naroda ko što ni u zbornici lordova nije se situacija Seidlerova nimalo poboljšala, a to zato, što ga ne može spasiti nikakav kočevljanski knez sa svojim simpatijama (u gospodskoj je kući govorio za Seidlera i njegov politički kurs knez Auersperg. Op. ur. „Hrv. L.“), niti grof Czernin svojom milošću, no isto tako ne ni šaka njemačkih nacionalaca iz zastupničke kuće. Dr. Seidler nema još uvijek većine za proračunske provizorij. Gosp. Seidler možda još računa s mogućnošću, da će oboliti barem pola stotine zastupnika iz opozicije, što bi ga jedino moglo spasiti, no međjutim se događa obratno. Bolesni se vraćaju. Zato nije čudo, da se s ministarskom egzistencijom viteza Seidlera mnogo ni ne računa. Danas je barem prevladalo mišljenje, da će Seidler u najskorije doba otići. Znak zato bilo bi i to, da današnji bečki listovi, ili barem većina njih, ispušta Seidlera veoma napadno iz svoje milosti.

\* Novi mirovni pokušaj. Beč, 19. srpnja. „Neue Freie Presse“ javlja, da su u Berlinu raširene vijesti, da će se prigodom godišnjice rata sa strane neu-



tralaca i Vatikana učiniti novi pokušaj za mir. U bečkim diplomatskim krugovima nije o tome ništa poznato.

\* **Prijeteci položaj u Ukrajini.** „Neue Zürcher Zeitung“ donosi iz Stockholma: Nekom dopisniku „Dagbladet“ dao je Skoropadski ovu izjavu: „Položaj je u Ukrajini jako uznemirujući. Parlament će biti sazvan još prije jeseni. Krvavi nemir čine izbore nemogućima. Svake se nade mora odreći, da bi se neutralcima moglo slati obećana količina žita. Ukrajinskoj vojsci nedostaje svega. Može se reći, da ta vojska uopće ni ne postoji. — „Slovenskom Narodu“ javlja se iz Beča: Na ukrajinskim je željeznicama buknuo sveopći željezničarski štrajk. Sav je promet od 18. o. mj. zaustavljen.

\* **Centrala za demobilizaciju ratnog materijala.** Iz Beča, 20. srpnja „Wiener Ztg.“ donosi vlastitu naredbu, s kojom se ustanavlja glavni austrijski ured za demobilizaciju ratnog materijala.

\* **Agrarno udruženje nenjemačkih stranaka.** „Venkov“ donosi iz Beča: Budući da je slobodno agrarno udruženje bilo istupom njemačkih zastupnika pred nekoliko vremena raspušteno, a njemački su agrarci stvorili vlastito udruženje, sastali su se danas (18. o. m.) po podne zastupnici agraraca svih nenjemačkih naroda i stvorili su agrarno udruženje nenjemačkih stranaka u zastupničkoj kući. Novo to agrarno udruženje broji 150 članova i to čeških, poljskih, ukrajinskih, jugoslavenskih, talijanskih i rumunjskih. Predsjednikom bi izabran Jugoslaven Jarc. Prije svega zaključilo se poduzeti korake glede prakse oslobađanja iz vojništva. Zajtjevat će se da se sustav oslobađanja uredi prema njemačkom uzoru, te da se poljodjelski odlo za oslobađanje u ministarstvu domobranstva pridjeli ministarstvu poljodjelstva. Zajtjevat će se nadalje, da se respektiraju predlozi ministarstva za poljodjelstvo a odbijanje da se može vršiti samo sa suglasom njegovim. Isto tako imaju se vlasnici zemljišta ispod 10 ha oslobađati, jer mali seljaci trebaju često oslobađanja više nego li veliki. Za posjede preko 20 ha imaju biti oslobodjene barem dvije radne sile. Kotarskim poglavarstvima ima se podijeliti pravo na rok čekanja na preko 10 tjedana. Na koncu imaju se poljodjelskim obrtnicima, kao kovačima, kolarima, sedlarima itd. podijeljivati pripadajući dopusti za proljetne i ljetne radnje.

\* **Japanaka intervencija u Sibiriji.** Reuter javlja iz Tokia: Japan je zaključio intervenciju u Sibiriji. Najnužnije su mjere već poduzete. „Associated Press“ javlja iz Washingtona: Nastavljaju se pregovaranja između Udruženih država, Velike Britanije, Francuske i Japana o intervenciji u Rusiji. Sporazum još nije bio postignut.

### Iz slavenskog svijeta.

Lijepo popored u Ljubljansko je redarstveno ravnateljstvo najprije obustavilo zabavni ilustrovani tjednik „Tedenke slike“. Na to je obustavilo politički tjednik „Domovina“, koji je bio pučko glasilo Jugoslavenske demokratske stranke i odraz smjera naprednoga dnevnika „Slovenski Narod“. Sada je redarstveno ravnateljstvo u Ljubljani išlo još i dalje i odredilo obustavu na neodređeno vrijeme tjednika „Jugoslovan“, pučkog glasila Slovenske ljudske stranke, odraz smjera katoličkog „Slovenca“ Sve se to čini danas, u znaku parlamentarne vladavine, a dr. Seidler veli još, da je to jedini spašonosni kurs u Austriji, a uz to još unatoč tome što su predsjednik „Jugoslavenske demokratske stranke“, dr. Tavčar, te predsjednik Slovenske ljudske stranke, prelat Kalan podali kranjskom namjesniku grofu Attems poznatu izjavu. Pravo je rekao dr. Korošec: „Silnik ne voli onoga, koji skute liže, koji se ponizno plazi i koji moli o milost“.

U Češkoj i u nas. U „Slovenskom Narodu“ piše njegov stalni praški dopisnik o ustanku češkog Narodnog Odbora. Tu se veli: „Medjutim, dok su mađarski listovi bubnjali u javnost, da se Kramarž tuče s Klofačom, ta su se dvojica naših najpopularnijih političara posvema mirno, s najboljom voljom, svaki po svoju najiskrenije dogovarala o budućim zadacima Narodnog Odbora. Medjutim, dok „N. Fr. Presse“ umije pripovijedati potankosti o surovij borbi naših političkih stranaka, spaja naše ozbiljne muževe, bili oni po naravi, životnim prilikama i svakom drugom pogledu najrazličitiji, u pogledu na našu politiku jedan jedini cilj, jedno jedino prijateljstvo. Takodjer monsieur Šramek, koji je lično kao i Šušteršič bio u Švicarskoj na katoličkom kongresu, poštuje narodnu disciplinu, što je najbolje dokazao, ustavši pri pjevanju husitske himne: „Kdož jest božji bojovnici“, 13. travnja. (Monsieur Šramek jest moravski konzervativni klerikalac. A oni još danas, po svojoj naravi pravi hrvatski frankovci, samo bolje i solidnije organizovani, smatraju husite, češke najveće narodne junake, za neprijatelje „pravih“ Čeha. Usporedi „pravo“ i „čisto“ hrvatsvo. Op. ur.) Marksista dr. Soukup i Haberman, koji su prije rata vodili „crvene

bataljune“, kako su rekli, u boj protiv agrarcima, poštuju u agrarcu svehli praktičnog vodje češke politike (Hrvatski socijalisti „u Pravdi“ i „Glasu Slobode“ otklanjaju svaku suradnju s ostalim narodnim našim strankama. Sam iskusan socijalistički vodja, sa zdravim vidicima Vitomir Korač nije im po čudi. Dokle ćemo morati još roniti suze nad našom jadnom sudbinom, radi naše tisuć puta proklete nesposobnosti, nepoštivanja valjanij ljudi, koji su drukčijih nazora, radi naše igre riječima i idejama i radi našeg katastrofalnog nerada i nespretnosti u radu za zdravi preporod naroda? Op. ur.) Narodna je svijest medju Česjima tako osjetljiva, sjedinjenje tako čvrsto, da vrijedi u zajedničkim pitanjima cijeloga naroda istinu i iskreno jedinstvena volja, jedinstvena zapovijed; drugo, drobne brige, koje ima svako strancarstvo, nisu takve naravi, da bi spadale pod zajedničko vodstvo. (Gdje je ta jedinstvena volja na slavenskom jugu? U narodu! Jest u narodu, no ne medju pojedinim političarima niti strankama. Narod ne pozna sićušnost, narod hoće samo jedno, slobodu, ujedinjenje i bolji život. Narod hoće to glavno, a ono, što naše stranke i naš pojedinci, to je nešto drugo, nešto, što nije glavno. U Sloveniji i donekle u Dalmaciji je bolje. Majčica Hrvatska mnogo raspravlja. Za koliko smo ljeta, desetljeća ili stoljeća iz Čeha? Op. ur.)

### Južna željeznica.

Jedno od najvećih željezničkih poduzeća na kontinentu (izim državnih) a koje je vazda kuburilo jest priv. društvo južne željeznice. Za ono vrijeme kada se društvo osnuvalo te je trebalo u svrhu gradnja uzimjerne svote, ne bijaše toliko domaćeg kapitala u Austriji, te su stoga budjevala kod osnutka veće grupe francuskih i talijanskih financijera, talijanskih već zato, što jedan dio pruga južne željeznice leži takodjer u Italiji (od kojih je Italija kasnije skoro sve prekupila).

Kada se je mreža društvenih željeznica kasnije sve više izgradjivala — a u 80im godinama radila su skoro isključivo privatna željeznička društva — pogotovo pako onda, kad je uslijed skupih gradnja (osobito pruga Beč-Trst i u Tirou) društvo dospjelo u teške financijske prilike, povučeni su takodjer njemački financijski krugovi, koji se nakon rata sa Francuskom znatno ojačaše, u pomoć sanacije poduzeća. Ipak je francusko-talijanska skupina ostala razmjerno najplivnija, te najjači vjerovnik društva, premda je kod zadnjih sanacionih pregovora poslije 1910. zastupnik njemačkih interesena dr. Gwinner, ravnatelj i predsjednik, Deutsche Bank u Berlinu nastojao da u zajednici sa austrijskim interesentima majiorizira protivničku skupinu. Ali je onda velika svota a kojoj se radilo te cijeli problem sanacije kao takav, a koji je imao uslijed veličine poduzeća općeniti karakter, prebrodio strancarstvo.

Pod takovim okolnostima ušla je južna željeznica u ovaj svjetski rat.

Od onog vremena kad su 1915. počele pripreme za rat protiv Italije bio je promet za civilno pučanstvo a pogotovo teretni civilni promet vrlo ograničen a kroz mjesec i obustavljen, te je isključivo služio u vojničke svrhe, za vojničke prevoze.

Da je uslijed toga moralo doći do znatnog ispada u prilikama više je nego jasno. Ta znademo dobro kako vojništvo slabo plaća upotrebijene ili uzete stvari, ta vojni tarif su svagdje minimalni.

U isto je vrijeme rasla skupoća, te su se troškovi uprave svakim mjesecom za stotine hiljada povećavali.

Tako je u god. 1916. već iznosio gubitak oko 6 milijuna kruna. To je prisililo upravu društva, da zatraži dozvolu za uvođenje potrebnih promjera. Ali kako je to kod nas već na svakom koraku običaj, sve mjere dočaze prekasno, sve dozvole davaju se post festum.

Tako ni mjere dozvoljene južnoj željeznici, naime medju glavnim povišenje tarifa za osobni i teretni promet nijesu mogle postići željenog uspjeha, te je i godina 1917. završena sa daljnjim manjkom od 7.41 milijuna, te ukupni gubici dosižu svotu od preko 13 milijuna.

Glavnu mjeru, koju je društvo posve opravdano tražilo — povišenje vojničkih odšteta i tarifa — nije društvo unatoč svih mogućih presija i koraka moglo prošle godine postići, te je dapače jedno vrijeme izgledalo, da država hoće postići podržavljenje južne željeznice — premda je to za vrijeme rata iz raznih razloga nemoguće.

Tekar ove godine ponovno poduzeti koraci, izgleda, da će donekle uroditi plodom, te će vojna uprava pristati na povišenje vojničke tarife.

Medjutim je pitanje, ne će li ta mjera doći prekasno, te ne će više dostajati! („Hrv. Lloyd“)

### Domaće vijesti.

**Roditeljima iz Peroja,** koji kane iseliti djecu na prehranu u Hrvatsku ili Slavoniju javljamo, da se jučer nije moglo doći u Peroj popisati djecu; zato neka netko od roditelja dodje popisati djecu u upravu našeg lista od 5—7 sati popodne. Jedna osoba može popisati i više tuđe djece, ali mora s sobom donijeti legitimaciju odnosno djeteta.

### Dopisi iz Istre.

Iz Marčane. Malo koji put čita se u listu po kakva vijest iz našega sela. Prije do zlokobna sudbina otela nam našeg nezabor Benjamina, češće bi se bio čuo i glas iz ovih jeva. No od onda, otkad je nestalo onoga, tako zanimivo znao pričati, kako je rakljanski pan, koji je prodavao lonce, izgubio na Rijeci blago, rijetko se koja čuje o nama. Sada je dobar gosp. učitelj pobirao novac za našu mašnu djecu, koja su morala da idu po svuda da traže milosti od brata Hrvata, koji, kad u teškoj nevolji ne može pomoći nama, barem djecu spašava. I mi to dobro znamo, koliko rađe oni pošteni i milosrdni ljudi, koji primaju dijete pod svoj krov, da tako pomognu spašeni od smrti rod svoj i krv svoju, pak smo za to dali od srca i koliko smo samo kako siromasi mogli. I mi smo se tu već počeli buditi i već počeli razumjeti, kako smo prikraćeni u našim vicama, i kako oni, ki gospodare malo ili ni ne mare za naš narod i za naš jezik. I mi su tudjem svijetu progledali ili kako se po do kaže, u tudjem smiro svijetu učinili pamet. Na nas je bilo evakuirano u sjevernoj Moravskoj kotaru Zabreh, i tamo smo vidjeli što znači narod zna si pridobiti svoja prava. — Hvala stitim Mrčancima, koji su darovali za svoju i djecu, te su pokazali kako razumlju, što ovo v i teško doba znači.

Iz Rakija. Školska se godina svršena naša su djeca opet slobodna, da se razbježe se da se uzveru na svoje ili tudje smokve, a bude groždje počelo šariti, više će od jednog šeg dječaka zateći i iznenaditi gospodar, kad bude „brajde“ čuvao. — Ove je godine podučena našoj školi ispočetka gosp. Ant. Zuccon, u u Alturi, a kasnije, kad se ovaj povratio na stalno mjesto u Alturu, podučavao je djecu škole predmete velesčasni don Pojani, dok je djevo dvaput na tjedan učila ručne radnje gospodja u Brđićeva iz Krnice. Mi smo uvjereni, da je u časni don Pojani uložio sve svoje sile i s dobru volju da djeca što bolje uznapreduju, samo se sobom razumlje, da nije mogao pot nadoknaditi vrsnog učitelja gosp. Zuccona, ko za vrijeme svog boravka ovdje ne samo u školu nego i izvan škole narodu u svemu pomogao. Želili bismo svakako, što već nekoliko puta željemo, da buduće školske godine dobijemo ovakvog iskusnog i dobrog učitelja. — Ljetina je ove godine ovdje još prilično dobra, no ne znamo, kako ove prošle zime ostali živi. Nekoliko je djece bilo na prehranu u Hrvatsku, ali se ih već nekoliko dana više njih povratilo. Povratili su ovi stariji, koji nisu naučeni bili poslušati se pa su tu radje gladni, nego da si tamo lije poštenim poslom zasluže kruh. A oni, što su ostali, hvale se, da im je jako dobro. Vojnici, su se iz Rusije povratili, kao da ne mogu čekati svršetka rata, pa počeli da se žene. Oženio Juraj Laković iz Papini. I inače čekamo i mi ono što čekaju svi, svršetak rata, i dao Bog bismo ga i dočekali i to što prije.

### Mali oglasnik

**KINO CRVENOG KRIŽA**

Ulica Serylja broj 34.

Današnji raspored

**Dugme sa oniksom**

detektivski film u 4 čina.

**Pustolovina**

slavnoga Joe Deeba.

Početak:

3:30, 5:10, i 6:50.

Ulazne cijene za ovaj film:

I. mjesto K1-20; II. mjesto 60 h

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

Knjige

**Dioničke tiska**

možu se dobiti u

podružnici Jos. Krmp

ulica Franja Ferdinanda

**Rabljeno pokušaj**

kupuje i prodaje tvrt

**PIMP Barbačić**

Šišanska ulica.

**Oglasujte**

u „Hrvatskom Lis

### Raspis natječaja.

Raspisuje se natječaj za mjesto ravnatelja ovdašnje općinske aprovizacije.

Paća po dogovoru. Natjecatelj mora dokazati sa ispravama sposobnost za vršenje takove službe, kao i osposobljenost u knjigo- i računovodstvu.

Može se imadu podnijeti do konca ovog mjeseca na potpisani odbor. Pobližne informacije daje potpisani.

**ODBOR OPĆINSKE APROVIZACIJE** u Buzetu, dne 16. srpnja 1918. Predsjednik: Dr. Dušan Senčar v. r.

A listu: U preplati...  
...godine K 24—  
...mje...  
...il. pojedini broj...  
...primaju se u...  
...lista trg Custozza 1

### ...dina IV.

### ...sjedanje ca

...vka kabineta

Beč, 22. (D. u.)

...izjavio predsi

...da je ministar

...predao svoju

...aćena (odobrava

...no da nadaljuje v

...jen obzirom na

...rasprave kuće.

...netu, koja se sa

...njegove kakvoće

...takodjer sa nek

...više, što je vi

...enje poslova. O

...ažem, da se su

...sjednica sa sli

...rasprave o pre

...a; 2. predlog Wa

...daja. Dalje saop

...eru održavati ra

...ma učiteljstva o

...nskog odsjeka.

...n ančni zakon

Beč, (D. u.) Mi

ložio je danas u

...n sa državnim pre

...19. Proračun u

...ne uslijed rata,

...ke vladati sve d

...državni izdaci raču

...ovih otpada 5439

...una na prolazne

...iznose kamati za

...kruna; Kao prola

...jih izdataka: Kao

...onu vojničku silu

...je, njihovu svojtu

...i; za ratne bjegu

...ih prilika: 201; z

...a, uključivo držav

...u razorenih ratnih

...državni dohodci

...4551 milijun kao

...prolazni: Od tr

...una na direktne

...ošarine; 561 na p

...4 na prenose i 11

...avel: Manjak trajn

...znik 17.761 mill

...00. milijuna kruna

...račun proizlazi, da

...u silu putem kotr

...36 milijuna kruna

...goj, 11.553 u trećoj

...trajnoj godini.

...2.000 milijuna krun

...zlazeći iz svijlu ratn